

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-08-09

Diarienummer N161-0882/21

Handläggare

Björn Lind, Charlie Larsson, Christopher Runeberg,
Helena Renström, Kaj Mutka, Linda Wenthe

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@funktionsstod.goteborg.se

Remiss från Socialdepartementet om betänkandet Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker Socialdepartementets betänkande *Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14)*.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Socialdepartementet har skickat betänkandet av utredningen om merkostnader i bostad med särskild service enligt LSS ”Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS” på remiss till Göteborgs kommun. Stadsledningskontoret har uppdragit åt nämnden för funktionsstöd att besvara remissen. Remissvaret ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 27 augusti 2021 och nämnden för funktionsstöd skickar remissvaret direkt till departementet.

I betänkandet föreslås att staten via Försäkringskassan ska förenkla för den enskilde att erhålla ersättning för merkostnader för boende i bostad med särskild service. Förslagen skulle kunna innebära förbättrade ekonomiska resurser för personer som bor i bostad med särskild service, utan att belasta den kommunala ekonomin då staten bär det finansiella ansvaret för ersättningen.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens betänkande då det innebär positiva effekter för förvaltningens målgrupp utan att belasta förvaltningen ekonomiskt eller på annat sätt.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningens förslag innebär att staten tar ett större ansvar för att ersätta den enskilde för merkostnader i boende med särskild service enligt LSS. Sammantaget beräknar utredningen att kostnaden för staten blir totalt 473-640 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 351-518 miljoner kronor jämfört med dagens kostnader på 122 miljoner kronor.

För Göteborgs kommun innebär inte förslaget några merkostnader. Möjligen kan på sikt kostnader för Göteborgs kommun minska om behovet av ekonomiskt stöd till den enskilde minskar i kraft av att denne erhåller ett ökat statligt ekonomiskt stöd.

För personer i Göteborgs kommun som bor i bostad med särskild service enligt LSS medför utredningens förslag positiva ekonomiska konsekvenser. För personer som inte idag erhåller någon ekonomisk ersättning från Försäkringskassan för merkostnader innebär förslaget en ökad ersättning med 14 280 kronor per år.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på betänkandet från Socialdepartementet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Personer med funktionsnedsättning har ofta begränsade ekonomiska resurser. I de fall utredningens förslag leder till stärkt ekonomi för den enskilde kan det ge ökade förutsättningar och möjligheter att delta i samhälls- och kulturliv, vilket i sin tur kan leda till såväl ökad självständighet som meningsfull fritid.

I Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021-2026 ingår punkterna ”Rätten till ett självständigt liv” och ”Rätten till en meningsfull fritid”. Utredningens förslag kan antas bidra till den enskildes möjlighet att få dessa rättigheter tillgodosedda.

Fler män än kvinnor har beslut om insatsen bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS vilket innebär att utredningens förslag skulle beröra fler män än kvinnor. I övrigt innebär inte utredningen några konsekvenser ur jämställdhetsperspektiv.

Då utredningens förslag endast berör vuxna har utredningens förslag ingen inverkan på barn.

Samverkan

Information ges i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 18 augusti 2021.

Bilaga

1. Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14)

Ärendet

Socialdepartementet har skickat betänkandet ”Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14)” på remiss till ett flertal remissinstanser varav Göteborgs kommun är en.

Regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet, och remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 27 augusti 2021

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Regeringen beslutade den 12 mars 2020 att uppdra åt en särskild utredare att se över reglerna och klargöra rättsläget för boende med särskild service enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Utredningens uppdrag har varit att se över reglerna och klargöra rättsläget för boende med särskild service för vuxna enligt LSS i syfte att den enskilde inte ska drabbas av merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning. Utredningen har även haft i uppdrag att vid behov föreslå en mer kostnadseffektiv reglering som innebär att den enskilde inte ska få merkostnader.

Utredningen har resulterat i betänkandet ”Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14)”. Socialdepartementet har därefter skickat utredningen på remiss till ett flertal remissinstanser varav Göteborgs kommun är en.

Utredningen

Den som får tillgång till en bostad med särskild service enligt LSS efter ett beslut om en sådan insats får i princip alltid detta på ett sätt som innebär att det är fråga om ett hyresförhållande. Bruksvärdessystemet ger en högre hyra för en bostad med särskild service enligt LSS än för andra jämförbara lägenheter på grund av tillgången till gemensamhetsutrymmen och vård och omsorg. Det innebär att hyran innehåller en merkostnad.

Utgångspunkten bör vara att merkostnader ska betraktas på samma sätt oavsett om den enskilde bor i en bostad med särskild service enligt LSS eller på något annat sätt. Det statliga ansvaret för merkostnader på grund av funktionsnedsättning omfattar därför även sådana kostnader vid beslut om en insats enligt LSS.

Merkostnader som är kopplade till att bo i en bostad med särskild service enligt LSS bör ersättas inom merkostnadsersättningen. Utredningen ser det inte som något alternativ att göra förändringar i jordabalkens regler om hyresavtal och hyra eller att reglera hyresnivåerna inom ramen för LSS.

Nuvarande utformning av merkostnadsersättningen innebär stora svårigheter för enskilda att få ersättning för merkostnader som är en del av hyran för bostad med särskild service enligt LSS. En schabloniserad ersättning med utgångspunkt från merkostnaderna för de nyttigheter som påverkar bruksvärdet vid hyressättningen kan säkerställa att ingen som bor i en bostad med särskild service enligt LSS får merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning.

Utredningen föreslår att den som beviljats insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS och bor i en sådan bostad ska ha rätt till merkostnadsersättning för boende med 30 procent av prisbasbeloppet per år. För den som även har andra merkostnader ska, vid beräkningen av merkostnadernas storlek, boendet i en bostad med särskild service enligt LSS anses ge merkostnader om 25 procent av prisbasbeloppet per år.

Vidare ser utredningen ett behov av en särskild satsning på ett investeringsstöd för att öka byggandet av bostäder med särskild service enligt LSS då det råder brist på sådana bostäder. Utredningen ser också att många som bor i bostad med särskild service enligt LSS har höga hyror oavsett om hyran har beräknats på ett sätt som innebär att hyresgästen har merkostnader på grund av funktionsnedsättning eller inte. Bostadstilläggets storlek bör därför på ett bättre sätt anpassas till de faktiska hyrorna för dem som bor i en bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS.

Sammantaget beräknar utredningen att kostnaden för staten blir totalt 473-640 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 351-518 miljoner kronor jämfört med dagens kostnader på 122 miljoner kronor.

Då staten bär kostnaden för utredningens förslag beräknas inte kommuner drabbas av merkostnader. Möjligen kan i förlängningen kommuner gynnas ekonomiskt då behovet av subventioner och/eller särskilda insatser eller stöd till den enskilde för att klara sina hyreskostnader kan antas minska när staten tar ett större ansvar för den enskildes merkostnader.

För den enskilde innebär utredningens förslag att det blir lättare att få ersättning för merkostnader från Försäkringskassan. Utredningen beräknar att cirka 22 000 personer som tidigare inte haft ersättning får rätt till ersättning på 14 280 kronor per år. För ytterligare cirka 6000 personer innebär utredningens förslag en ökning av ersättningen i varierande grad beroende på hur hög ersättning personerna redan erhåller från Försäkringskassan.

Utredningen bedömer också att förslagen inte skulle innebära någon form av inskränkning av den kommunala självstyrelsen eller ha några konsekvenser för företag eller sysselsättning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på utredningens förslag. För den enskilde skulle utredningens förslag innebära förstärkt rätt till ersättning för merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS.

Personer med funktionsnedsättning har ofta begränsade ekonomiska resurser. I de fall utredningens förslag leder till stärkt ekonomi för den enskilde kan det ge ökade förutsättningar och möjligheter att delta i samhälls- och kulturliv, vilket i sin tur kan leda till såväl ökad självständighet som meningsfull fritid. Den förenklade stödformen borde därmed kunna innebära större jämlikhet. Utredningens förslag skulle heller inte innebära merkostnader för förvaltningen då staten bär det ekonomiska ansvaret för utredningens förslag.

Försäkringskassan, som är den myndighet som betalar ut ersättning för merkostnader till den enskilde, bär också ansvar för att informera om ändrade och utökade möjligheter att

erhålla ersättning. Förvaltningen bedömer därför att utredningens förslag kan komma att innebära mindre administrativt arbete med alternativa stöd till personer med beslut om bostad med särskild service enligt LSS, för förvaltningens handläggare och medarbetare, och även mindre arbete med att stödja den enskilde i sin kontakt med andra myndigheter.

Camilla Blomqvist

Björn Lind

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Bostad med särskild service